

Pengar på en knapptryckning – berättelsen om Swish

Berättelse

Ett ord som blev ett verb

I Sverige har ordet “swisha” blivit en del av det vanliga talspråket. Man frågar en kompis “kan du swisha mig hundra?” eller skriver på en lapp på loppisen att man tar betalt via Swish. Att ett varumärke blir ett verb säger något om hur snabbt en tjänst har blivit en del av vardagen. För många som bor i Sverige är det i dag lika naturligt att skicka pengar med mobilen som att skicka ett meddelande.

Hur tekniken fungerar

Idén bakom Swish är enkel, men den lösde ett gammalt problem. När du skaffar tjänsten kopplar du ihop ditt mobilnummer med ditt bankkonto. För att skicka pengar behöver du sedan bara mottagarens mobilnummer och en summa. Du godkänner betalningen med Mobilt BankID, en digital legitimation som visar att det verkligen är du som betalar. Pengarna förs över i realtid, alltså med en gång, även mellan olika banker. Tidigare kunde en överföring mellan två banker ta flera dagar, och det var ofta krångligt. Att betalningen nu går igenom på några sekunder är en stor del av förklaringen till att tjänsten blev så populär.

Från banksamarbete till vardag

Swish lanserades i december 2012. Bakom tjänsten stod inte ett enskilt teknikföretag, utan flera av Sveriges största banker som gick samman och byggde en gemensam lösning. Att konkurrerande banker samarbetade var ovanligt, men det gjorde att tjänsten fungerade mellan banker redan från start, vilket troligen var avgörande. I början kunde man bara skicka pengar mellan privatpersoner. Med tiden kom fler användningsområden: betalning till företag, i butik och via QR-kod, samt insamlingar till föreningar och välgörenhet. I dag swishar många avgiften till idrottsklubben, betalar på secondhand och delar på notan efter en middag utan att en enda sedel byter ägare.

En tröskel för den som är ny

Samtidigt är Swish inte öppet för alla på samma villkor. För att använda tjänsten behöver man i regel ett svenskt bankkonto och Mobilt BankID, och det godkänns vid varje betalning. För den som nyss har kommit till Sverige kan det därför vara ett hinder: först måste man ha ett bankkonto, sedan skaffa BankID, och först därefter går det att swisha. Det snabba och smidiga för många kan alltså vara en tröskel för andra. Av bland annat det skälet är det fortfarande tillåtet att betala med kort och kontanter på de flesta håll, även om allt fler ställen helst vill ha digital betalning.

Vad Swish säger om Sverige

Swish berättar något om ett samhälle där digitala lösningar och tillit till system har fått stort utrymme. Tjänsten har miljontals användare, men en betaltjänst är aldrig bara teknik. Den bygger

på att människor litar på banken, på BankID och på att pengarna verkligen kommer fram. För den som vill förstå svensk vardag är Swish ett litet men talande exempel: praktiskt, snabbt och digitalt, men också något som kräver att man först har kommit in i banksystemet.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
talspråk	det språk man använder när man pratar, inte skriver
varumärke	namnet på en produkt eller en tjänst
verb	ett ord som beskriver vad någon gör, till exempel "springa"
koppla ihop	sätta samman två saker så att de hör ihop
godkänna	säga ja till något, till exempel en betalning
Mobilt BankID	en digital legitimation i mobilen
i realtid	direkt, med en gång
överföring	när pengar flyttas från ett konto till ett annat
avgörande	det som är viktigast för hur något går
användningsområde	sätt som något kan användas på
insamling	när man samlar in pengar till ett ändamål
välgörenhet	hjälp till människor som behöver stöd
tröskel	här: ett hinder som gör något svårt att börja med
tillit	att lita på någon eller något

Läsförståelsefrågor

1. Vad menar texten med att ordet "swisha" har blivit ett verb?
 1. Att ordet är svårt att förstå.
 2. Att namnet på tjänsten har blivit ett vanligt ord för det man gör.
 3. Att bara unga använder ordet.
2. Vilket problem löste Swish enligt texten?
 1. Att det var dyrt att äga en mobil.
 2. Att överföringar mellan banker tog lång tid och var krångliga.
 3. Att man inte kunde ringa mellan olika banker.
3. Varför var det viktigt att flera banker byggde tjänsten tillsammans?
 1. För att tjänsten skulle fungera mellan olika banker direkt från start.
 2. För att en bank inte hade några pengar.
 3. För att staten krävde det i en lag.
4. Vad menas i texten med ordet "tröskel"?
 1. En del av en dörr.
 2. Något som gör det svårt att komma igång.
 3. En sorts avgift till banken.
5. Vad krävs enligt texten oftast för att kunna använda Swish?
 1. Bara ett mobilnummer.
 2. Ett konto i en svensk bank och en BankID-app som godkänner betalningen.
 3. Ett svenskt bankkonto och Mobilt BankID, och dessutom medlemskap i en förening.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Swish lanserades i december 2012.
 2. Swish byggdes av ett enskilt teknikföretag.
 3. I början kunde man bara skicka pengar mellan privatpersoner.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. En betalning med Swish förs över i realtid.
 2. Man måste alltid betala med Swish i svenska butiker.
 3. Swish kostar tio kronor per betalning.
 4. Swish kan användas för insamlingar till föreningar och välgörenhet.
8. Texten säger att "det snabba och smidiga för många kan alltså vara en tröskel för andra". Förklara med egna ord vad som menas.
9. Varför kan en betaltjänst aldrig vara "bara teknik", enligt texten? Använd exempel ur texten.

10. Varför kan det vara svårare för en nyanländ person än för andra att börja använda Swish? Resonera utifrån texten.
11. Texten skriver att det fortfarande är tillåtet att betala med kort och kontanter. Varför är det viktigt, tror du?
12. Vad menar texten med att Swish är ett "litet men talande exempel" på svensk vardag? Motivera ditt svar.

Facit

1. 1. Att namnet på tjänsten har blivit ett vanligt ord för det man gör.
2. 1. Att överföringar mellan banker tog lång tid och var krångliga.
3. 1. För att tjänsten skulle fungera mellan olika banker direkt från start.
4. 1. Något som gör det svårt att komma igång.
5. 1. Ett konto i en svensk bank och en BankID-app som godkänner betalningen.
6. 1. ja b) nej (flera av Sveriges största banker byggde den tillsammans) c) ja
7. 1. ja b) nej (det är fortfarande tillåtet att betala med kort och kontanter) c) det står inte i texten (texten säger inget om vad det kostar) d) ja
8. Exempel på svar: Det som är lätt och bekvämt för dem som redan har bankkonto och BankID kan vara ett hinder för dem som inte har det än, till exempel någon som är ny i landet. Samma tjänst påverkar olika människor olika.
9. Exempel på svar: Swish fungerar bara om människor litar på banken, på BankID och på att pengarna kommer fram. Tekniken räcker inte ensam; den bygger på tillit mellan människor och system.
10. Exempel på svar: En nyanländ måste först ordna ett svenskt bankkonto och sedan skaffa Mobilt BankID innan det går att swisha. Det tar tid och kan kännas krångligt, medan den som redan har allt detta kan börja direkt.
11. Exempel på svar: Alla vill eller kan inte betala digitalt, till exempel personer utan BankID eller smartmobil. Om kort och kontanter är tillåtna kan även de vara med och handla, och ingen stängs ute.
12. Exempel på svar: Swish är en liten sak i vardagen, men den visar mycket om Sverige: ett samhälle som litar på digitala lösningar och system, där mycket sköts i mobilen, men där man först måste vara inne i banksystemet.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för arbete med digitalisering, tillit och tillgänglighet: vem inkluderas och vem riskerar att hamna utanför när betalningar blir digitala? Koppla gärna till kommande text om BankID och till samhällsorientering om bank och ekonomi. Fråga 8–12 kräver inferens och att eleven väger samman olika delar av texten. Lyft att texten medvetet skriver “många” och “miljontals” i stället för tvärsäkra påståenden och exakta siffror som snabbt åldras. Tema: digital vardag, tillit och jämlik tillgång.

Diskussionsfrågor

- När en tjänst som Swish blir nästan självklar, vad händer då med de personer som inte kan eller vill använda den? Hur kan ett samhälle tänka på dem?
- Swish bygger på att man litar på banken, på BankID och på tekniken. Hur skapas en sådan tillit, och vad kan rubba den?
- Är det bra eller dåligt att kontanter används allt mindre i Sverige? Väg fördelar mot nackdelar.
- Att flera konkurrerande banker byggde Swish tillsammans var ovanligt. När kan det vara klokt att samarbeta i stället för att konkurrera?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text där du jämför hur man skickar och tar emot pengar i Sverige med hur det fungerar, eller fungerade, där du växte upp. Vad är likt och vad är olika? Avsluta med vad du själv tycker om att betala med mobilen.

Källor och faktagranskning

- Getswish AB, officiell webbplats: Om Swish – <https://www.swish.nu/om-swish>
- Konsumenternas Bank- och finansbyrå: Swish – Så fungerar det – <https://www.konsumenternas.se/lan-betalningar/betalningar/mobilbetalningar/swish/>
- Bankgirot: Viktiga milstolpar – <https://www.bankgirot.se/om-bankgirot/bankgirot-i-korthet/var-story/viktiga-milstolpar/>
- Nationalencyklopedin (NE), uppslagsord: Swish – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/swish>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Swish lanserades i december 2012 (12 december 2012) som ett samarbete mellan flera av Sveriges största banker. Bakom tjänsten står Getswish AB, som ägs gemensamt av storbankerna (vid starten sex banker: Danske Bank, Handelsbanken, Länsförsäkringar, Nordea, SEB och Swedbank), i samarbete med Bankgirot. Tekniken kopplar användarens mobilnummer till bankkontot, så att pengar kan skickas direkt mellan personer i realtid. Vid starten gick det bara att skicka pengar mellan privatpersoner; senare kom betalningar till företag, föreningar och i butik (swishnummer/QR-kod). För att använda Swish behöver man normalt ett svenskt bankkonto och Mobilt BankID, som används för att godkänna varje betalning. En betalning går igenom på några sekunder. Tjänsten har miljontals användare i Sverige. OBS: Exakta användar- och transaktionsciffror åldras snabbt och anges därför inte; texterna skriver “miljontals”. Banksammansättningen i Getswish AB har förändrats över tid.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.